

Inspelen op fokkerijadviezen voor de Bonte geit

Vorig jaar was de Bonte geit ras van het jaar. Dat betekent dat het ras extra aandacht kreeg op het gebied van promotie en fokkerij. In dat kader heeft het Centrum voor Genetische Bronnen (CGN) een analyse gemaakt van de populatie van de Nederlandse bonte geiten en een aantal fokadviezen opgesteld. De fokcommissie Bont is ermee aan de slag gegaan.

Het CGN heeft vorig jaar de populaties van alle vijf de geitenrassen geanalyseerd die onder de Nederlandse Organisatie voor Geitenfokkerij (NOG) vallen. Dus ook die van de Nederlandse bonte geit. Omdat het een kleine populatie betreft, ligt inteelt op de loer. Dan is het handig te weten hoe groot de populatie is, hoe het ervoor staat met inteelt, wat de verwantschap binnen de populatie is en hoe groot de inteelttoename is.

Het aantal dieren bij de Bonte geit was in 1995 nog 1350 maar dat is gedaald tot 500 dieren in 2015. Werden daarvan in 1995 nog 500 dieren ingezet voor de fokkerij, in 2015 waren er dat nog maar 170. Op zich worden wel voldoende bokken geboren

om inteelt tegen te gaan, maar opvallend bij de Bonte-geit-organisatie is dat sommige bokken veel gebruikt zijn.

Inteelt

Inteelt treedt op als dieren die verwant zijn met elkaar, gepaard worden. Dus als in de stamboom van de dieren één of meer dezelfde voorouders voorkomen. Het gevolg van te veel inteelt kan onder meer een lagere vruchtbaarheid, groei, weerstand zijn (inteeltdepressie), maar ook het optreden van – vaak letale – erfelijke gebreken. Wanneer de inteelt binnen een populatie te snel toeneemt, neemt ook de kans kunnen op erfelijke gebreken toe. In dit onderzoek is daarom gekeken wat de

inteelttoename is bij de Bonte geit en hoe de populatiestructuur daaraan bijdraagt. In tabel 1 is weergegeven hoe hoog het percentage inteelttoename is in relatie tot het aantal fokdieren dat gebruikt wordt en in hoeverre inteelttoename acceptabel is.

Conclusie van het onderzoek

De inteelttoename van de populatie was in de jaren tachtig veel te hoog en is in de periode 2000 tot 2016 gestegen van 0,34 tot 0,76. Dat is ook vrij hoog. Te weinig verschillende bokken inzetten is de belangrijkste oorzaak van een snelle inteelttoename. Het is onduidelijk wat er tussen 2002 en 2008 is gebeurd omdat er van te veel dieren een incomplete stamboom was (zie figuur 1).

Naast het vergroten van de populatie (meer houders vinden), is het advies om vaker verschillende bokken te gebruiken en het aantal nakomelingen per dier te beperken. Daarnaast zijn er meer bokken beschikbaar als men niet te strak vast-

Tabel 1 – Stoplicht inteelttoename (bron: CGN)

Inteelttoename	> 1%	0,5-1%	0,25-0,5 %	< 0,25 %
Minimum aantal bokken	< 25	25-50	50-100	> 100
Langetermijnverwachting	Uitstreven ras; opeenstapeling van erfelijke aandoeningen	Erfelijke aandoening komt frequent voor	Erfelijke aandoeningen komen voor	Af en toe erfelijke aandoening
Risico op problemen	Onaanvaardbaar 	Hoog 	Vrij hoog 	Gering

houdt aan één ideaalbeeld. Ook inkruisen met dieren van een andere populatie zorgt voor een bredere basis.

Fokbeleid 2017 en verder

Met oog op de adviezen zijn maatregelen genomen om meer bokken in zetten. Ook het gebruik van bokken van de Witte-geitpopulatie (die veel dezelfde kenmerken heeft) is geïntroduceerd. Met oog daarop heeft de Fokcommissie Bont tijdens de jaarvergadering in Harderwijk op 11 maart 2017 nieuwe afspraken gemaakt rondom de fokkerij. Deze gaan met terugwerkende kracht in per 1 januari 2017.

De nieuwe richtlijnen zijn in het kort: inkruisen met Wit is onder voorwaarden toegestaan. Daarbij geldt dat 'Bont' uitsluitend die dieren uit het 'Wit' stamboek erkent die ook binnen dat stamboek zijn erkend (dus geen bloedvoering met andere rassen dan Wit). Als het moederdier en vaderdier zijn opgenomen in het

stamboek (S), dan is S x S 'Volbloed'. De moeder hoeft niet noodzakelijkerwijs een melklijst te hebben.

Verder is bepaald dat een bokje geboren uit een moeder zonder opnamerapport wordt geplaatst bij de rubriek 'Melkgeit' als 'geregisteerde afstamming' (GA) tot de moeder is opgenomen in het stamboek. Na opname neemt de eigenaar het initiatief om het bokje over te laten schrijven door de stamboeksecretaris naar het register van jongvee van Bonte geiten.

Jonge bokken

De voorlopige opname geldt voor jonge volbloedbokken tussen de leeftijd van vier maanden tot één jaar. Indien zij aan de stamboekeisen voldoen, mogen ze dekken totdat ze achttien maanden oud zijn. Op dat ogenblik vervalt de voorlopige opname.

De eisen voor 'Bont' voor de voorlopige opname in het stamboek zijn wat betreft

Bonte geit

Ad Taks

kleur dat ze tweekleurig moeten zijn: zwart/wit of bruin/wit. Voor de rubriek exterieur en algemeen voorkomen moeten ze minimaal 70 punten halen. Eenkleurige dieren wit, zwart of bruin worden geaccepteerd, maar ze krijgen een O van onvoldoende op kleur.

Volbloedbokken die ouder zijn dan twaalf maanden kunnen worden opgenomen in het stamboek als ze aan de eisen voldoen zoals hierboven beschreven en een schofthoogte hebben van minimaal 80 cm (zie voor volledige beschrijving van besluit de website van de fokcommissie Bonte geit).

Resultaat ras van het jaar

Voor de Bonte geit heeft ras van het jaar 2016 zijn opgeleverd dat er door de promotie en aandacht meer vraag is naar Bonte geiten. Wat betreft de fokkerij is besloten om meer bokken in te zetten onder andere door op een aantal punten de standaard voor dekbokken te verruimen. Ook wordt er ingekruist met Wit om zo vers bloed aan te voeren. ●

Figuur 1 – Inteelttoename bij de Bonte geit (bron: CGN)

